

Inleidende schets

Naar aanleiding van de Actie Vreemdelingen en vrijwilligerswerk (waarvan het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw de Platformtekst mee ondertekende), werd een delegatie van de actievoerders (VMC en Vluchtelingenwerk Vlaanderen) uitgenodigd voor een gesprek.

Hierbij werd een afspraak gemaakt voor een vergadering op het kabinet Tewerkstelling, op vrijdag 14 maart 2008. Dezelfde organisaties als hoger vermeld waren aanwezig en er werd een vertegenwoordiger van de Verenigde Verenigingen meegevraagd. Suzy Bleys van de Vlaamse Jeugdraad heeft deelgenomen aan het gesprek (zonder voorkennis van voorstel of wat dan ook).

Een eerste voorstel is ondertussen uitgewerkt door het Kabinet van Tewerkstelling (voormalige interimregering) en de administratie.

Voor de kwestie "vreemdelingen en vrijwilligerswerk" (punt 3 van het voorstel) is deze regeling niet slecht. Maar er zitten (uiterst giftige) adders onder het gras. Het voorstel wil immers ook peuteren aan het geheel: door het arbeidsrecht per definitie en zonder pardon in zijn totaliteit te laten gelden voor het vrijwilligerswerk dat 'onder gezag' gebeurt. Wat betekent "onder gezag"? Dat is een feitenkwestie waardoor de juridische onduidelijkheid die we o.m. tijdens onze studiedag hekelden, gewoon wordt verder gezet!

Voorstel tot wijziging van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van de vrijwilligers

Drie gecumuleerde voorstellen, uitgewerkt door het kabinet Tewerkstelling i.s.m. de administratie sociale wetten en de administratie sociale zaken - FoD

Voorstel 1

Art. 9 van de wet wordt volledig vervangen door:

De bepalingen die van toepassing zijn op werknemers en daarmee gelijkgestelde personen, zijn enkel van toepassing op de vrijwilligers die onder gezag werken van een ander persoon bij de uitoefening van hun vrijwilligerswerk.

Commentaar: We komen hier weer naar een van de vorige versies van de vrijwilligerswet. Want oorspronkelijk was het deze tekst die in de vrijwilligerswet zou staan. Deze omschrijving lokte veel reacties uit vanuit het werkveld en werd dan vervangen door de bepaling dat het arbeidsrecht niet van toepassing zou zijn op het vrijwilligerswerk behalve in de gevallen zoals bepaald bij K.B.. Deze formulering heeft het niet gehaald omwille van het advies van de NAR.

Gevolg: de politici hebben dan besloten om het hele artikel gewoon te schrappen, zodat artikel 9 § 1 er nu als volgt uitziet: art. 9 § 1:

De lege spaties zouden verkeerdelijk kunnen geïnterpreteerd worden als een niet toepassing van het arbeidsrecht op het vrijwilligerswerk. Het betekent wel degelijk dat de wetgever terug gaat naar de situatie van voor de vrijwilligerswet. Uit de tekst van Johan Peeters (Handboek werken met vrijwilligers) blijkt duidelijk dat hierdoor tegenstrijdigheden en interpretatiemoeilijkheden blijven bestaan. Twee belangrijke elementen in het betoog zijn: vrijwilligerswerk is van een andere orde dan arbeid (anders was er geen zaak geweest om een aparte vrijwilligerswet te ontwikkelen) en de notie gezag die geldt ten aanzien van werknemers is niet volledig toepasbaar op vrijwilligers. Vrijwilligers kunnen niet gelijkgesteld worden aan werknemers.

Voorstel: het standpunt ingenomen door de RvB van het VSVw blijft onverminderd van kracht: het arbeidsrecht is niet van toepassing op het vrijwilligerswerk, behalve in de specifieke gevallen zoals bepaald bij K.B.

Voorstel 2

In de wet wordt een nieuw artikel ingevoegd en een artikel gewijzigd.

Art. X

Onverminderd de artikelen 269 tot 274 van het Strafwetboek worden gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met een geldboete van 150 tot 750 euro of met één van die straffen alleen:

- 1. al wie als organisator van vrijwilligerswerk is opgetreden en daarbij daden heeft gesteld welke hetzij de vrijwilliger, hetzij de persoon of organisatie die beroep doet op zijn diensten, hetzij de autoriteiten die zijn belast met de toepassing der bepalingen van deze wet of van de uitvoeringsbesluiten ervan, op een dwaalspoor kunnen brengen.**
- 2. al wie beroep doet op de diensten van een vrijwilliger en daarbij daden heeft gesteld welke hetzij de vrijwilliger, hetzij de organisatie die vrijwilligers ter beschikking stelt, hetzij de autoriteiten die belast zijn met de toepassing der bepalingen van deze wet of van de uitvoeringsbesluiten ervan, op een dwaalspoor kunnen brengen.**

Art. 22, 3° vervangen door:

Onverminderd de plichten van de officieren van gerechtelijke politie houden de door de Koning en door de bevoegde eenheden aangewezen ambtenaren toezicht op de uitvoering van deze wet en de uitvoeringsbesluiten ervan. Deze ambtenaren oefenen dit toezicht uit overeenkomstig de bepalingen van de wet van 16 november 1972 betreffende de arbeidsinspectie.

Daarbij moeten uiteraard ook de ambtenaren aangeduid worden.

Commentaar: de toezichtsbepalingen die Minister Demotte (en zijn voorganger) oorspronkelijk voorzag (cfr. Vrijwilligerskaart naar analogie met de arbeidskaart, DIMONA en Dimona Light) voorstelde maar waar men uiteindelijk van afgestapt is, worden terug geïntroduceerd vanuit een ander bevoegdheidsdomein, nl. Tewerkstelling. Cruciaal element is steeds het 'mogelijk misbruik' van vrijwilligerswerk. Volgens mijn idee biedt echter de definitie van de wet de mogelijkheid om vrijwilligerswerk te onderscheiden van andere soorten activiteiten. Bijkomende bepalingen om controles uit te voeren, mogelijke misbruiken vast te stellen, e.d. moeten dan ook niet in de vrijwilligerswet opgenomen worden. In de context van inspectie (zoals bvb. nu de sociale inspectie onaangekondigd op markten gaat controleren of de marktkramers en hun helpers wel allemaal zijn ingeschreven, er steeds opgetreden kan worden –bvb. in ingebouwd vrijwilligerswerk- op klacht van een werknemer) zijn er geen extra en zwaardere bepalingen nodig voor het vrijwilligerswerk. De indruk ontstaat dat de sociale inspectie een aantal voorbeelden van misbruik naar voren schuift, die in essentie niets te maken hebben met vrijwilligerswerk. In plaats van de juridische onduidelijkheden weg te werken, lijkt de overheid immers het wantrouwen tegenover het vrijwilligerswerk in stand te houden, en te cultiveren.

Voorstel: het VSVw verzet zich ten stelligste tegen extra maatregelen en controlemechanismen die de werking van vrijwilligersorganisaties onnodig kunnen bezwaren. Vanuit het Vlaams Overleg vrijwilligerswerk (informeel overleg) en de Vlaamse vertegenwoordiging in de HRV dienen alle maatregelen die het vrijwilligerswerk bezwaren, gecontesteerd te worden.

Voorstel 3

Toevoegen van een art. 2, 34° bij het K.B. van 9 juni 1999 houdende uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers:

Art. 2 Zijn vrijgesteld van de verplichting tot het verkrijgen van een arbeidskaart:

....

34°: de buitenlandse onderdanen voor het vrijwilligerswerk dat zij verrichten zoals gedefinieerd in artikel 3 van de Wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers, gewijzigd door de wet van 19 juli 2006, voor zover ze dit vrijwilligerswerk kunnen verrichten zoals de Belgische onderdanen.

...

In het voorlaatste lid van art. 2 wordt "en 34°" ingevoerd na "22°, a)" en vóór "gelden".

Commentaar: vanuit het VMC en Vlaams Vluchtelingenwerk is men blijkbaar tevreden met dit voorstel. Indien het los kan staan van de beide andere voorstellen (wat nu niet het geval is gezien het gaat om gecumuleerde voorstellen), kan het VSVw deze eventueel ondersteunen.

(informatie administratie)

Voorstel: het VSVw blijft loyaal meewerken en communiceren met de initiatiefnemers (VMC en Vluchtelingenwerk Vlaanderen) om voor hun doelgroep een vrijwilligersvriendelijke oplossing te zoeken (zie voorstel platformtekst).

Oproep

Het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw stuurde een schrijven aan de beleidsmakers om deze gecumuleerde voorstellen niet snel snel via een programmawet te laten stemmen.

Deel jij onze mening?

Stuur dan vanuit jou organisatie een schrijven dat op dit model is gebaseerd.